

Dokumentnamn Clostridium difficile, vårdrutiner för hälso- och sjukvård i Landstinget Västmanland		Dokumentnummer QR 12-DIA-I-DIA-Hyg-001	
Fastställt av Monica Berglund	Handläggare Avd för vårdhygien	Gäller fr o m 10-05-15	Version 2

1	Bakgrund	1
2	Syfte	2
3	Omfattning	2
4	Ansvar	2
5	Riskfaktorer för smittspridning	2
6	Provtagning	2
7	Vård av patient med misstänkt eller konstaterad Clostridium difficile-diarré	2
7.1	Placering av patient.....	2
7.2	Bedömning av smittsamhet	3
7.3	Handläggning av patient med diarré vid utskrivning	3
7.4	Åtgärder vid smittspridning.....	3
8	Referenser	3
9	Bilaga 1. Vårdhygieniska riktlinjer	4
10	Bilaga 2. Checklista	7

1 Bakgrund

Clostridium difficile är en sporbildande bakterie som tillhör den normala tarmfloran. Behandling med antibiotika kan ge bakterien möjlighet att tillväxa i tarmen och via sina toxiner påverka tarmslemhinnan och ge upphov till kolit med diarréer i olika svårighetsgrad, i allvarligaste fall s.k. pseudomembranös kolit (PMC).

Bakterien finns i feces och dessa kan omvandlas till bakteriesporer som kan överleva i miljön under lång tid (månader). Patient kan utsöndra sporer under lång tid (månader) vilket innebär att inte tillräckligt rengjorda ytor i patientrummet och toaletten, kan återsmitta patienten eller smitta vidare till andra patienter. För symptomfria bärare finns inga restriktioner.

Under senare år har en ny mer aggressiv stam av Clostridium Difficile (ribotyp 027) orsakat stora utbrott i USA, Canada och Europa. Den tycks vara mer smittspridningsbenägen och orsakar allvarligare symtom. Under 2008 rapporterades ett fall i Sverige.

Smitta överförs fekalt – oralt, via indirekt eller direkt kontakt.

Dokumentnamn Clostridium difficile, vårdrutiner för hälso- och sjukvård i Landstinget Västmanland		Dokumentnummer QR 12-DIA-I-DIA-Hyg-001	
Fastställd av Monica Berglund	Handläggare Avd för vårdhygien	Gäller fr o m 10-05-15	Version 2

2 Syfte

Syftet med denna vårdrutin är att förhindra spridning av Clostridium difficile samt minska risken för att dessa bakterier etableras i vårdmiljön inom Landstinget Västmanland.

3 Omfattning

Denna vårdrutin gäller för all personal och alla patienter när de erhåller hälso- och sjukvård vid samtliga enheter för öppen och sluten vård i Landstinget Västmanland.

4 Ansvar

Verksamhetschef ansvarar för att personalen får information om innehållit i denna vårdrutin och att det efterlevs. Varje anställd är skyldig att följa instruktionerna i vårdrutinen.

5 Riskfaktorer för smittspridning

Med riskfaktor avses diarré.

6 Provtagning

Provtagningsanvisning för Clostridium difficile finns på mikrobiologiska laboratoriets hemsida
http://www.ltv.se/LTVTemplates4/LTV_Page_20358.aspx.

7 Vård av patient med misstänkt eller konstaterad Clostridium difficile-diarré

Tillämpa alltid basala hygienrutiner vid direkt kontakt med patienter. Endast så kan smittspridning förhindras. Infektion med C. difficile är inte anmälningspliktig enligt smittskyddslagen.

7.1 Placering av patient

Vården ska ske på den klinik där patientens grundsjukdom bäst behandlas.

- Patient med diarré vårdas på enpatientrum med eget hygienutrymme. Patienten ska vistas på rummet.
- Rummet bör inte ha tygklädda möbler.
- Patienten vårdas på eget rum tills symtomen avklingat.

Dokumentnamn Clostridium difficile, vårdrutiner för hälso- och sjukvård i Landstinget Västmanland		Dokumentnummer QR 12-DIA-I-DIA-Hyg-001	
Fastställd av Monica Berglund	Handläggare Avd för vårdhygien	Gäller fr o m 10-05-15	Version 2

- När patienten inte längre har diarré, så ska patienten duscha, byta till rena kläder, sängen renbäddas samt vådrummet och toaletten städas. Byt toalettpappersrulle.
- Patient utan diarré anses inte vara smittsam och får vistas fritt på avdelningen efter påminnelse om god handhygien.

7.2 *Bedömning av smittsamhet*

- Symtomfria bärare behöver inte provtas igen för att diagnostisera om bakterien finns kvar i tarmen. Uppmana patienten till god handhygien.

7.3 *Handläggning av patient med diarré vid utskrivning*

- Tag i god tid innan överflyttning till annan vårdform, kontakt med hygiensjuksköterska så att mottagande avdelning/enhet kan få utbildning om så behövs.
- Behandlande läkare ansvarar för att berörda vårdgivare informeras om att patienten har C.difficile. Att så skett ska klart anges i slutanteckningen.

7.4 *Åtgärder vid smittspridning*

Vid konstaterad smittspridning av C.difficile inom en enhet, utförs i samråd med avdelningen för vårdhygien/smittskyddsgruppen särskilda åtgärder för att identifiera och bryta smittvägar. Hygien- och provtagningsrutiner kan då komma att avvika från detta dokument.

8 Referenser

Att förebygga vårdrelaterade infektioner. Ett kunskapsunderlag. 2006

Vårdrelaterade gastroenteriter sid. 195-209

Basal hygien inom hälso- och sjukvården m.m. Socialstyrelsens föreskrift SOSFS 2007:19 (M)

www.socialstyrelsen.se

Vårdhandboken. Infektioner i mag-tarmkanalen

<http://www.varldhandboken.se>

Dokumentnamn Clostridium difficile, vårdrutiner för hälso- och sjukvård i Landstinget Västmanland		Dokumentnummer QR 12-DIA-I-DIA-Hyg-001	
Fastställt av Monica Berglund	Handläggare Avd för vårdhygien	Gäller fr o m 10-05-15	Version 2

9 Bilaga 1. Vårdhygieniska riktlinjer

Vårdhygieniska riktlinjer vid misstänkt eller konstaterad Clostridium difficile-diarré

För att säkerställa en god hygienisk standard vid vård av patient med misstänkt eller konstaterad Clostridium difficile-diarré ska nedanstående riktlinjer alltid tillämpas inom sluten- och öppenvård.

Patient

- Patienten uppmanas till en god handhygien efter toalettbesök samt före måltid.
- Patienter som inte klarar detta bör få hjälp av personalen. Tvätta händerna med tvål och vatten, torka dem torra och avsluta med handdesinfektion.
- Patienten ska få broschyren om handhygien.

Personal

- Basala hygienrutiner ska tillämpas
- Tvätta händerna med tvål och vatten, torka dem torra och avsluta med handdesinfektion.
- Risken för att personal ska bli drabbad av C. difficile-infektion är liten eftersom den normala tarmfloran ger ett naturligt skydd

Besökare

- God handhygien ska tillämpas.
- Tvätta händerna med tvål och vatten, torka dem torra och avsluta med handdesinfektion.
- Besökare ska få ta del av broschyren om handhygien.

Avfall

- Rumsbunden avfallssäck som försluts på rummet.
- Behandlas som konventionellt avfall, men får inte miljösorteras

Textilier och tvätt

- Rumsbunden tvättsäck som försluts på rummet och skickas som vanlig tvätt.
- Ta in endast den tvätt som går åt under dagen.
- Renbädda sängen ofta, helst var annan dag.
- Bäddvagn får inte tas in på rummet.

Dokumentnamn Clostridium difficile, vårdrutiner för hälso- och sjukvård i Landstinget Västmanland		Dokumentnummer QR 12-DIA-I-DIA-Hyg-001	
Fastställd av Monica Berglund	Handläggare Avd för vårdhygien	Gäller fr o m 10-05-15	Version 2

Måltider, porslin och bestick

- Patienten ska ges möjlighet att tvätta eller desinfektera händerna före måltid.
- Måltider serveras och äts på rummet så länge patienten har diarré.
- Porslin och bestick tas om hand på sedvanligt sätt.

Hjälpmedel

- Ska om möjligt vara patientbundna.
Innan hjälpmedlet används av annan patient, skall det rengöras och desinfekteras med alkoholbaserad ytdesinfektion med tensid.
Hjälpmedel som inte kan desinfekteras skall kasseras.
- Hjälpmedel som skall återlämnas till hjälpmedelscentralen rengörs och desinfekteras enligt ovan. Om detta inte går, rådgör med personal på hjälpmedelscentralen.

Desinfektion av flergångsartiklar

- Ska göras mellan varje patient samt när patienten skrivs ut ska flergångsartiklarna desinfekteras.
- Värmebehandling i disk- eller spoldesinfektor är den bästa metoden att rengöra och desinfektera flergångsartiklar. I andra hand väljs kemisk desinfektion.

Punktdesinfektion vid spill eller stänk/Städning

Se den aktuella städinstruktionen för vårdpersonal i landstinget:

http://www.ltv.se/upload/Filarkiv/Egna_filer/Diagnostik/Mikrobiologi/Vardhygien/Stadinstruktion%20090626.pdf

Dessutom

- Byt toalettpappersrulle och toalettborste vid slutstädning av toalett.
- Kasta engångsmaterial från öppnade förpackningar samt förpackningar som förvarats på öppna ytor.

Material och utrustning

- Ta inte in mer materiel än nödvändigt i rummet
- Medicinteknisk utrustning, exempelvis blodtrycksmanschett och stetoskop, ska om möjligt vara patientbunden, innan utrustningen används till annan patient skall den desinfekteras med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid.

Dokumentnamn Clostridium difficile, vådrutiner för hälso- och sjukvård i Landstinget Västmanland		Dokumentnummer QR 12-DIA-I-DIA-Hyg-001	
Fastställd av Monica Berglund	Handläggare Avd för vårdhygien	Gäller fr o m 10-05-15	Version 2

Undersökning och behandling

- Konsultundersökningar bör i första hand ske på patientens rum.
- Mottagande enhet informeras i god tid före undersökning/behandling.

Innan patienten lämnar vådrummet/avdelningen ska

- sängen vara renbäddad och avtorkad med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid,
- patienten ha rena kläder och händerna ska vara desinfekterade,
- eventuella sår vara täckta med torrt förband och urin-/stomipåse ska vara tömd eller bytt.

Ambulanstransport

- Informera om patienten har diarré vid beställning av ambulans.

Dokumentnamn Clostridium difficile, vårdrutiner för hälso- och sjukvård i Landstinget Västmanland		Dokumentnummer QR 12-DIA-I-DIA-Hyg-001	
Fastställd av Monica Berglund	Handläggare Avd för vårdhygien	Gäller fr o m 10-05-15	Version 2

10 Bilaga 2. Checklista

Checklista vid konstaterad Clostridium difficile-diarré

Behandlande läkares ansvar

- Informera patienten om Clostridium difficile.
- Informera berörda vårdgivare vid utskrivning/överflyttning samt på remiss för undersökning/behandling på annan enhet.

Avdelningschef/motsvarandes ansvar

- Placera patienten på enkelrum vid diarré.
- Informera berörd personal.
- All personal ska ha god kännedom om innehållet i lokal instruktion för Clostridium difficile samt arbeta i enlighet med dokumentet.
- Kontakta vid behov avdelningen för vårdhygien för råd.

Patientansvarig sjuksköterskas ansvar

- Skylta rummet.
- Informera patienten och besökare om handhygien. Kontrollera att patienten fått broschyr om handhygien.
- Informera avdelningen för vårdhygien inför vårdplanering och utskrivning
- Rapportera om att patienten har Clostridium difficile vid
 - utskrivning eller överflyttning till annan avdelning/vårdenhet
 - undersökning eller behandling på annan enhet